

Europa wil bedrijfsgeheimen beter beschermen

In de Commissie Juridische Zaken van het Europees parlement is vorige week dinsdag een ontwerprichtlijn goedgekeurd die de bescherming van Europese bedrijfsgeheimen moet harmoniseren en verbeteren. De richtlijn is een goede zaak, vindt advocaat Edwin Jacobs: 'Nu kan veel informatie niet beschermd worden omdat het niet onder het auteursrecht of andere intellectuele rechten valt.' Tegenstanders vrezen voor een inperking van de journalistieke vrijheid. Ook klokkenluiders zouden door de richtlijn in de problemen kunnen komen. Daarom werd het ontwerp op de valreep nog geamendeerd, waarna een ruime meerderheid van parlementsleden het licht op groen zette. Op 24 november wordt de ontwerprichtlijn plenair behandeld.

© Wouter van Vaerenbergh

Ruth Boone

Het typische voorbeeld van een bedrijfsgeheim, verduidelijkt advocaat Edwin Jacobs van time.lex, is het recept van Coca-Cola. Daarvoor heeft het bedrijf geen patent of octrooi aangevraagd - als dat al zou kunnen - omdat het dan openbaar gemaakt zou moeten worden. En dat wil Coca-Cola natuurlijk niet. Om toch bescherming te bieden, is er het concept 'bedrijfsgeheim'. 'Er zijn zo tal van zaken die een bedrijf wil beschermen, maar die nu door de mazen van het net glippen omdat ze niet onder het auteursrecht of andere intellectuele rechten vallen. Denk daarbij aan prijs- en klantenlijsten, businessplannen, bij-

gistische info, onderzoeksgegevens, recepten, informatie over biedingen en offertes. Bovendien is de bescherming van bedrijfsgeheimen nu een lappendeken. Sommige EU-lidstaten hebben een specifieke bescherming, andere niet. Dat is lastig voor bedrijven die internationaal willen werken. De Europese Commissie wil daaraan tegemoet komen. Bovendien moet de richtlijn een 'veilige haven' vormen, waardoor het vrij verkeer van ideeën en innovatie gepromoot kan worden en bedrijven hun geheimen en ideeën kunnen delen, zonder te moeten vrezen dat een ander bedrijf er mee zal gaan lopen.' Bedoeling is om bedrijfsgeheimen een vergelijkbare bescherming en handhavingmogelijkheden te geven als intellectuele eigendomsrechten, bij-

voorbeeld tegen concurrenten die de geheimen commercieel willen gebruiken: 'De hele EU zal dezelfde definitie van 'bedrijfsgeheim' hanteren. Bedrijven zullen voorlopige (beslag)maatregelen kunnen vragen, de stopzetting kunnen eisen van inbreukplegende praktijken, en schadevergoeding kunnen vragen bij misbruiken. Het is daarbij niet nodig om een geheim te deponeren of registreren. Er zal veel meer beschermd zijn, en dat is bijvoorbeeld voor kmo's zeer interessant. Zij realiseren zich nu niet altijd wat ze in hun bezit hebben, en regelen vaak niet alles tot in de details. Het is goed dat er nu een vangnet zal zijn voor dat soort zaken. Want al die bedrijven samen zitten op een vulkaan aan ideeën.'

Voor België, meent Jacobs, zou de richtlijn alvast een verbetering betekenen. 'We worden regelmatig geconfronteerd met vragen van cliënten over bedrijfsgeheimen. Het kan om een bedrijf gaan dat wil samenwerken met een *venture capitalist* of met commerciële partners voor de ontwikkeling van een nieuw product, maar evengoed om een werknemer die knowhow heeft opgedaan in een bedrijf, en nu zijn eigen onderneming wil beginnen, of bedrijven bij wie (ex-)medewerkers informatie hebben ontvreemd. Men komt bij ons met de vraag wat er mogelijk is om ideeën te beschermen, of te exploiteren. Soms kan je je toevlucht nemen tot de intellectuele rechten, soms moeten er contractuele verplichtingen worden opgesteld of afspraken gemaakt in een aandeelhoudersovereenkomst. Er komen veel rechtsdomeinen samen: burgerlijk en arbeidsrecht, marktpraktijken, maar ook intellectuele rechten en zelfs strafrecht. Een duidelijke wettelijke regeling voor de bescherming van bedrijfsgeheimen zou dan ook een stap vooruit zijn, voor heel Europa.'

NIEUWSLEAKS

Niet iedereen deelt Jacobs' enthousiasme. Met name journalisten menen dat de richtlijn het hen onmogelijk zal maken om informatie openbaar te maken. Dat ondervond onlangs de Franse journalist Edward Perrin, die mee aan de basis lag van het LuxLeaks-dossier van het *International Consorti-*

um of Investigative Journalists (ICIJ). Perrin wordt door het gerecht in Luxemburg vervolgd voor mededaderschap aan diefstal van documenten en verspreiding van vertrouwelijke gegevens. Zelfcensuur dreigt dus, volgens journalistenverenigingen. Ook klokkenluiders komen in gevaar. Zij zouden bevreesd kunnen zijn om nog zaken naar buiten te brengen. Edwin Jacobs verwijst daarbij zelf naar het recente Nieuwsleaks-initiatief van VTM Nieuws. Maar volgens hem zal de soep niet zo heet gegeten worden. 'België kent het bronnengeheim. Bovendien stelt de ontwerprichtlijn dat whistleblowing nog altijd kan, maar dat de rechter achteraf kan controleren of het lekken van documenten nodig was om een schandaal aan het licht te brengen. De rechter zal altijd een afweging maken tussen vrije meningsuiting en recht op openbare informatie, en het eigendomsrecht. De amendementen van vorige dinsdag verduidelijken en versterken nog het respect voor de vrije meningsuiting en informatie, en de bescherming voor klokkenluiders.'

Dat bevestigt Pol Deltour, nationaal secretaris van de journalistenorganisaties VVJ en AVBB: 'De JUR-commissie heeft op vraag van onder meer de Europese Federatie van Journalisten enkele essentiële aanpassingen aangebracht. Zo vermeldt de ontwerp tekst nu expliciet dat de bescherming van bedrijfsgeheimen niet ten koste mag gaan van journalistiek onderzoek, van de bescherming van bronnen en van het recht op informatie van het publiek. Ook klokkenluiders moeten zich iets minder zorgen maken.'

Toch blijven journalisten volgens Deltour ongerust. 'Dat heeft te maken met de nog altijd zeer ruime definitie van 'bedrijfsgeheimen' die worden beschermd, en met het feit dat journalisten nog altijd moeten kunnen verantwoorden dat hun publicaties 'legitiem' zijn. De wereld op zijn kop is dat: journalisten moeten verklaren waarom ze iets publiceren.'

'De EFJ en de VVJ zullen blijven aandringen op een nog beter uitgebalanceerde tekst. Hopelijk biedt het overleg tussen Commissie, Raad en Parlement soelaas.'